

Departement für Justiz, Sicherheit und Gesundheit Graubünden
Departament da giustia, segirezza e sanadad dal Grischun
Dipartimento di giustizia, sicurezza e sanità dei Grigioni

Revisiun parziala da la

**Lescha per promover la tgira da persunas malsaunas e
l'assistenza da persunas attempadas e da persunas che
basegnan tgira**

**(Lescha per promover la tgira da persunas malsaunas,
LTM; DG 506.000)**

Rapport explicativ

Cuira, zercladur 2024

Cuntegn

Il pli impurtant en furma concisa	3
I. Situaziun da partenza	3
II. Principals dal project.....	4
1. Survista da las disposiziuns chantunalas existentas	4
1.1 Chaussas generalas	4
1.2 Chantun Glaruna.....	4
1.3 Chantun Basilea-Citad	5
2. Contribuziuns d'assistenza.....	5
2.1 Definiziun d'assistenza.....	5
2.2 L'intent da contribuziuns d'assistenza	6
2.3 Differenziaziun tar las prestaziuns supplementaras.....	6
III. Explicaziuns davart las singulas disposiziuns	7
1. Cumpetenzza ed autezza da las contribuziuns (art. 44a LTM).....	7
2. Premissas per survegnir contribuziuns (art. 44b LTM)	7
2.1 Chaussas generalas	7
2.2 Domicil da la persuna che dovra assistenza (al. 1 lit. a)	8
2.3 Prestaziuns d'assistenza (al. 1 lit. b)	8
2.4 Necessitad da la prestaziun d'assistenza (al. 1 lit. c).....	8
2.5 Motivaziun da la prestaziun d'assistenza (al. 2).....	9
2.6 Premissas betg resguardadas.....	9
2.6.1 Cunfins d'entradas.....	9
2.6.2 Limitaziun da l'activitad da gudogn	9
2.6.3 Curs en tgira da basa ed assistenza.....	10
2.6.4 Dretg da survegnir l'indemnisaziun a personas dependentas d'agid.....	10
3. Dumonda e decisiun (art. 44c LTM)	10
4. Svilup e durada dal dretg da contribuziuns (art. 44d LTM)	11
5. Obligaziun da cooperaziun, d'annunzia e da restituziun (art. 44e LTM).....	11
IV. Indemnisaziun finanziaria dals custs fixes per ils letgs da tgira da dimoras curtas en chasas da personas attempadas e da tgira	11
V. Midadas en auters relaschs	12
VI. Consequenzas personalas e finanzialas	12
VII. Buna legislaziun.....	12
VIII. Entrada en vigur.....	12

Il pli important en furma concisa

Sin fundament dal punct central da svilup PS 6.2, ch'è previs en il Program da la Regenza 2021–2024, ha l'Uffizi da sanadad dal Grischun elavurà mesiras per distgargiar ed indemnisar las persunas che tgiran ed assistan lur confamigliars e publitgà questas mesiras en in plan d'acziun. En connex cun la distgargia finanziaria da las persunas che porschan assistenza prevesa il plan d'acziun d'introducir en l'entir chantun contribuziuns d'assistenza mensilas. Tut en tut ha il chantun a disposiziun 2,4 milliuns francs per onn per pajar contribuziuns d'assistenza. Per las prestaziuns da tgira pon las persunas che tgiran ed assistan confamigliars consequentamain vegnir sustegnidas cun contribuziuns mensilas da 300 fin 600 francs.

Questa revisiun parziala ha l'intent d'introducir premissas legalas normadas per pajar las contribuziuns d'assistenza mensilas. Il chantun propona d'integrar tut en tut tschintg novas disposiziuns en la Lescha per promover la tgira da persunas malsaunas e l'assistenza da persunas attempadas e da persunas che basegnan tgira (Lescha per promover la tgira da persunas malsaunas, LTM; DG 506.000). Ils artitgels da lescha reglan la cumpetenza e l'autezza da las contribuziuns (art. 44a), las premissas per survegnir contribuziuns (art. 44b), la dumonda e la decisiun (art. 44c), il cumenzament e la durada dal dretg da contribuziuns (art. 44d) sco er l'obligaziun da cooperaziun, l'obligaziun d'annunzia e la restituziun (art. 44e).

Igl è planisà da metter en vigur la revisiun parziala per il 1. da schaner 2027.

I. Situaziun da partenza

Il Program da la Regenza 2021–2024 prevesa en il rom dal punct central da svilup PS 6.2 «Gida tatez e tes proxims» d'analisar las pussaivladads per indemnisar las prestaziuns d'assistenza e da tgira da persunas che tgiran lur confamigliars e d'eventualmain prender per mauns las lavurs legislativas necessarias. Las mesiras per indemnisar prestaziuns d'assistenza e da tgira èn vegnidas integradas en il Plan d'acziun per sustegnair e distgargiar persunas che assistan e tgiran lur confamigliars. Ultra da las mesiras per l'indemnisaziun cuntegna il plan d'acziun er mesiras per distgargiar las persunas che porschan assistenza. Il schaner 2023 ha la Regenza prendì enconuschientscha dal plan d'acziun ed incumbensà l'Uffizi da sanadad da realisar las mesiras dal plan d'acziun cun integrar las acturas ed ils acturs sco er ils posts da servetsch relevants dal chantun.¹

Areguard l'indemnisaziun finanziaria da las prestaziuns da tgira e d'assistenza existan differentas prestaziuns socialas sin plaun federal. Plinavant pon las persunas che assistan e tgiran lur confamigliars laschar s'engaschar tar in servetsch da la tgira ed assistenza a chasa.² Cuntrari a las prestaziuns da tgira na vegnan las prestaziuns d'assistenza da princip betg indemnissadas, nun ch'il chantun e las vischnancas relaschian disposiziuns respectivas. Cun il

¹ Conclus da la Regenza dals 31 da schaner 2023 (prot. nr. 83/2023); cf. er incumbensa Caduff concernent il sustegn per persunas che assistan e tgiran lur confamigliars dals 11 da favrer 2015 (PCG nr. 4/2014–2015, p. 535 s.).

² DTF 145 V 161 consideraziun 5.1.

conclus dals 8 da november 2022 (protocol nr. 860/2022) ha il chantun Grischun approvà l'introducziun d'ina contribuziun d'assistenza chantunala per indemnisar personas che assistan e tgiran lur confamigliars, quai en la dimensiun da 2,4 milliuns francs per onn. Cun elavurar la basa legala ed ils documents da consultaziun per la contribuziun d'assistenza èn vegnids incumbensads l'Uffizi da sanadad resp. il Departament da giustia, segirezza e sanadad.

II. Principis dal project

1. Survista da las disposiziuns chantunalas existentas

1.1 Chaussas generalas

Intgins chantuns (Basilea Citad, Tessin, Vallais, Vad e Glaruna) ed almain 11 vischnancas pajan contribuziuns finanzialas per prestaziuns d'assistenza. Las disposiziuns prevesan, che las prestaziuns d'assistenza vegnian indemnissadas tras ina contribuziun pauschala per ura, per di ubain per mais.³ Cun formular las disposiziuns davart la contribuziun d'assistenza è il chantun Grischun s'orientà particularmain a las disposiziuns ch'existan gia en ils chantuns Basilea Citad e Glaruna. En quai che suonda vegnan preschentadas las caracteristicas da questas disposiziuns.

1.2 Chantun Glaruna

Cun l'entrada en vigur da la Lescha da tgira e d'assistenza⁴ per il 1. da schaner 2023 ha il chantun Glaruna introduci ina contribuziun da reconuschientscha en la dimensiun da 500 francs per mais per personas da referiment che porschan assistenza.⁵ Tar la disposiziun che pertutga l'autezza da la contribuziun s'orientescha il chantun Glaruna a las disposiziuns dals chantuns Vallais (500 francs) e Vad (550 francs).

Las premissas e la procedura da dumonda per la contribuziun da reconuschientscha ha il chantun Glaruna reglà en moda nunbirocratica.⁶ Sco premissa per las contribuziuns pretenda l'art. 36 al. 2 lit. c PBV-GL bain, che la persona da referiment haja frequentà il curs Tgira a chasa da la Crusch Cotschna Svizra (CCS) u ch'ella possia cumprovar fitg bunas cumpetenzas da tgira. A questa cumprova na vegnan però betg fatgas grondas pretensiuns.

La dumonda vegn inoltrada cun in formular. L'examinaziun da la dumonda vegn fatga en moda summarica e la concessiun da contribuziuns vegn communitgada cun ina disposiziun contestabla. La contribuziun vegn concedida per maximalmain 12 mais a partir dal mais che la dumonda è entrada e sto vegnir dumandada da nov, suenter ch'ils 12 mais èn passads (art. 37 PBV-GL). La procedura ch'il chantun Glaruna ha tschernì per conceder contribuziuns è tut en tut nunbirocratica, simpla e favuraivla als burgais.

³ Careum Forschung, Betreuungszulagen und Entlastungsangebote für betreuende und pflegende Angehörige, Schweizweite Bestandesaufnahmen, Turitg/Berna 2014, p. 26 e 29.

⁴ PBG-GL, GS VIII A/1/5.

⁵ art. 18 al. 3 PBG-GL en cumbinaziun cun art. 36 al. 1 da l'Ordinaziun da tgira ed assistenza (PBV-GL, GS VIII/A/1/6).

⁶ Vernehmlassung des Kantons Glarus zum Pflege- und Betreuungsgesetz, p. 19.

1.3 Chantun Basilea-Citad

Il chantun Basilea-Citad regla las premissas e la procedura per dumandar la contribuziun per la tgira e l'assistenza da persunas che dovran permanentamain tgira a chasa en moda pli complessiva ch'il chantun Glaruna. Persunas che dovran permanentamain tgira, che han lur domicil en il chantun Basilea-Citad e che vegnan tgiradas da confamigliars, han il dretg da survegnir contribuziuns finanzialas, sch'in engaschament da tgira e d'assistenza considerabel è necessari e vegn er furnì (§ 10 Gesundheitsgesetz⁷). Las premissas per survegnir contribuziuns e l'atezza da las contribuziuns fixescha la Regenza en l'Ordinaziun concernent contribuziuns a la tgira ed assistenza gratuita da persunas che dovran permanentamain tgira a chasa⁸.

En il chantun Basilea-Citad correspunda l'atezza da la contribuziun a 35 % da l'import maximal da la renta da vegliadetgna tenor l'art. 34 al. 3 e 5 da la Lescha federala davart l'assicuranza per vegls e survivents⁹ (§ 7 al. 1 Pflegebeitragsverordnung-BS). Per la contribuziun dovri in engaschament da tgira da pli che 60 minutas per di, ed almain duas da las activitads da la vita che figureschan en l'al. 1 lit. a–h ston vegnir sustegnidas (§ 2 Pflegebeitragsverordnung-BS). Davart ils dis da tgira prestads ston vegnir fatg rapport al post competent (§ 11 al. 1 Pflegebeitragsverordnung-BS). La dumonda vegn inoltrada cun in formular uffizial, sto vegnir motivada ed avair agiuntà in attest dal medi che constatescha la dimensiun dal basegn da tgira (§ 4 al. 3 en cumbinaziun cun § 5 al. 1 Pflegebeitragsverordnung-BS). Alternativamain èsi pussaivel da sa basar sin ina disposiziun u sin in attest da l'assicuranza d'invaliditad (§ 5 al. 3 Pflegebeitragsverordnung-BS).

La decisiun vegn communitgada dal post competent cun ina disposiziun en scrit (§ 9 Pflegebeitragsverordnung-BS). Las midadas da las relaziuns da la persuna che dovra tgira ston vegnir annunziadas immediatamain al post ch'emetta las disposiziuns (§ 10 al. 2 Pflegebeitragsverordnung-BS). Cumpareglià cun il chantun Glaruna èn las premissas e la procedura per conceder contribuziuns regladas en moda pli complessiva en il chantun Basilea-Citad.

2. Contribuziuns d'assistenza

2.1 Definiziun d'assistenza

L'assistenza po cumpigliar in grond dumber d'activitads. Tenor il princip pon ins chapir sut assistenza las activitads ordaifer las mesiras per la tgira da basa tenor l'art. 7 al. 2 lit. c cifra 1 da l'Ordinaziun dal DFI davart las prestaziuns da l'assicuranza obligatorica per la tgira da malsauns (Ordinaziun davart las prestaziuns per la tgira da malsauns OPM; CS 832.112.31). Latiers tutgan per exempel la coordinaziun da termins, servetschs d'accompagnament e da transport, agid tar lavurs administrativas, observar u pertgitar, agid en il tegnairchasa u sustegn tar la tgira dal corp.¹⁰

⁷ GesG-BS, SG 300.100.

⁸ Pflegebeitragsverordnung-BS, SG 329.110.

⁹ LAVS, CS 831.10.

¹⁰ Careum Forschung, Betreuungszulagen und Entlastungsangebote für betreuende und pflegende Angehörige, Schweizweite Bestandesaufnahmen, Turitg/Berna 2014, p. 29.

Tenor la fundaziun Careum Forschung, che ha la finamira da promover la furmaziun en il sector da sanadad, duai la noziun assistenza (...) vegnir definida «en il context da malsogna, impediment ed auta vegliadetgna. Ina pussaivla definiziun d'assistenza pudess perquai sa clamar sco suonda: Assistenza en il context d'ina malsogna cronica, d'in impediment u d'auta vegliadetgna ha la finamira da garantir la qualitat da vita da personas cun restricziuns da la sanadad e ch'ellas possian restar en la chasada privata, quai integrond resursas personalas, tecnicas e telecommunicativas. Il profil d'incumbensas da la persuna d'assistenza cumpiglia en quest connex agids per la persuna pertutgada, sche quella n'è betg (pli) abla da far quai sezza. Ultra da quai surpiglia ina persuna d'assistenza, per incumbensa da la persuna pertutgada, lavurs quotidianas en il tegnairchasa, incumbensas per organisar contacts socials e professionals sco er per mantegnair las funcziuns fisiologicas.»¹¹

Ord vista sociologica pon ins divider la noziun d'assistenza en sis champs d'acziun. Tut tenor la fasa d'assistenza han ils champs d'acziun ina impurtanza pli gronda u pli pitschna: autoprovediment, participaziun a la vita sociala, concepziun dal mintgadi, tgira, far il tegnairchasa, cussegliaziun e coordinaziun (quotidiana).¹²

2.2 L'intent da contribuziuns d'assistenza

Cun contribuziuns d'assistenza mensilas vul il chantun Grischun sustegnair personas maiorenas che furneschon prestaziuns d'assistenza. Las contribuziuns d'assistenza n'èn betg ina cumpensaziun per la perdita da gudogn.¹³ En il senn dal princip da la politica da sanadad «ambulant avant staziunar» pon ins a lunga vista evitar u almain retardar collocaziuns en chasas da tgira cun introducir contribuziuns d'assistenza mensilas.¹⁴ Las contribuziuns d'assistenza duain cumpletar las pretensiuns existentas dal dretg d'assicuranza sociala.

2.3 Differenziaziun tar las prestaziuns supplementaras

Prestaziuns supplementaras tar l'assicuranza per vegls e survivents (AVS) e tar l'assicuranza d'invaliditad (AI) gidan, sche las rentas e las entradas na cuvran betg ils custs da la vita. Las prestaziuns supplementaras annualas correspundan a la differenza tranter las expensas reconuschidas e las entradas che pon vegnir messas a quint. En quest connex sto vegnir fatga la differenza tranter personas che vivan a chasa e personas che abitan en ina chasa da dimora u en in ospital. Las personas che han lur domicil e lur dimora ordinaria en Svizra han il dretg da survegnir prestaziuns supplementaras, sch'ellas adempleschan las premissas tenor l'art. 4 da la Lescha federala davart las prestaziuns supplementaras tar l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad (LPS)¹⁵.

Las prestaziuns supplementaras sa cumponan da la prestaziun supplementara annuala u da l'indemnisaziun da custs da malsogna ed impediment (art. 3 al. 1 LPS). Per calcular la prestaziun supplementara annuala pon las entradas vegnir resguardadas (art. 11 LPS). Sche

¹¹ Careum Forschung, Betreuungszulagen und Entlastungsangebote für betreuende und pflegende Angehörige, Schweizweite Bestandesaufnahmen, Turitg/Berna 2014, p. 105.

¹² Wegweiser für gute Betreuung im Alter, Begriffserklärung und Leitlinien, Turitg 2020, p. 19 s.

¹³ Careum Forschung, Betreuungszulagen und Entlastungsangebote für betreuende und pflegende Angehörige, Schweizweite Bestandesaufnahmen, Turitg/Berna 2014, p. 36 ss.

¹⁴ Vernehmlassung des Kantons Glarus zum Pflege- und Betreuungsgesetz, p 19.

¹⁵ LPS, CS 831.30.

las contribuziuns d'assistenza vegnan subsumadas sut «autras prestaziuns periodicas» en il senn da l'art. 11 al. 1 lit. d LPS, alura ston las contribuziuns vegnir qualifitgadas sco entradas, quai che procura per ina reduziun da las prestaziuns supplementaras da la persuna che ha il dretg da survegnir la contribuziun.¹⁶

III. Explicaziuns davart las singulas disposiziuns

1. Cumpetenzza ed autezza da las contribuziuns (art. 44a LTM)

L'art. 44a al. 1 LTM regla la cumpetenzza chantunala per il sustegn da personas da referiment maiorennas che porschan assistenza, cun ina contribuziun mensila d'almain 300 e da maximalmain 600 francs. Il dretg da survegnir contribuziuns ha la persuna da referiment che porscha assistenza. La lescha desista da las noziuns confamigliar u terza persuna, perquai ch'il dretg da survegnir contribuziuns na dependa betg dal grad da parentella.¹⁷ La contribuziun d'assistenza pon las personas da referiment che porschan assistenza far valair en agen num ed ella vegn pajada directamain ad ellas (uschenumnada finanziaziun dal subject). Quai cuntrari a las pretensiuns tenor il dretg d'assicuranza sociala sin plaun federal, che prevesan per regla ina finanziaziun da l'object (cf. p.ex. l'indemnisaziun a personas dependentas d'agid).

Tenor l'art. 44a al. 2 LTM fixescha la Regenza l'autezza da las contribuziuns en l'ordinaziun. La contribuziun mensila importa tranter 300 e 600 francs. Cun fixar l'autezza da las contribuziuns s'orientescha il chantun Grischun a las disposiziuns dals chantuns Glaruna e Vad, che prevesan ina contribuziun da 500 fin 550 francs.¹⁸ L'autezza da la contribuziun na vegn betg calculada sin basa da la lavur d'assistenza ch'è effectivamain vegnida prestada.

2. Premissas per survegnir contribuziuns (art. 44b LTM)

2.1 Chaussas generalas

Per che la persuna da referiment che porscha assistenza possa far valair in dretg da contribuziuns mensilas, ston esser ademplidas cumulativamain las premissas da l'art. 44b al. 1 lit. a–c LTM. La pretensiun da survegnir contribuziuns d'assistenza sto plinavant vegnir motivada e la prestaziun d'assistenza sto cumpigliar almain duas da las activitads da la vita che figureschan en l'art. 44b al. 2 lit. a–i LTM. Il dretg da survegnir contribuziuns d'assistenza ha mo ina persuna da referiment che porscha assistenza. Quai vala tant per il cas, che ina persuna da referiment porscha assistenza a pliras personas sco er per il cas, che pliras personas da referiment porschan assistenza ad ina persuna che dovra assistenza. Sche pliras personas furneschan prestaziuns d'assistenza ad ina persuna, vegn l'indemnisaziun pajada a

¹⁶ Cf. chantun Vad: Il supplement d'assistenza è subsidiar a las pretensiuns da dretg d'assicuranza sociala dal dretg federal (art. 15 al. 1 Règlement d'application de la loi du 24 janvier 2006 d'aide aux personnes recourant à l'action médico-sociale; RLAPRAMS-VD, BLV 850.11.1).

¹⁷ Careum, Betreuungszulagen und Entlastungsangebote für betreuende und pflegende Angehörige, Schweizweite Bestandesaufnahmen, Turitg/Berna 2014, p. 29 ss.; guardar er la vasta definiziun da la noziun personas che assistan e tgiran lur confamigliars en ils contracts administrativs tranter la Spitex Svizra e las assicuranzas da malsauns: cf. art. 20 CCS.

¹⁸ Cf. art. 36 al. 1 PBV-GL ed art. 15 al. 4 RLAPRAMS-VD; En il chantun Vallais variescha la contribuziun unica tranter 500 e 7000 francs (art. 49a al. 1 da l'Ordinaziun chantunala davart supplements da famiglia [kFamZV-VS, SGS 836.100]).

quella persuna che ha fatg la dumonda. En cas che la dumonda vegn approvada, po la persuna che ha fatg la dumonda divider la contribuziun mensila en proporziun cun las prestaziuns d'assistenza furnidas.

2.2 Domicil da la persuna che dovra assistenza (al. 1 lit. a)

Per retrair contribuziuns d'assistenza mensilas sto la persuna che dovra assistenza tenor l'art. 44b al. 1 lit. a LTM avair ses domicil en il chantun Grischun e na dastga betg esser collocada en ina chasa da tgira u en ina instituziun¹⁹ sumeglianta.²⁰ Il domicil vegn definì tenor l'art. 23 CCS ed è là, nua che la persuna sa trategna cun l'intenziun da restar permanentamain. La cumprova davart il domicil po da princip vegnir furnida tras in attest da domicil da la vischnanca.

2.3 Prestaziuns d'assistenza (al. 1 lit. b)

Il dretg da survegnir contribuziuns d'assistenza premetta plinavant, ch'il temp che vegn impundì en media per l'assistenza sto importar almain 8 uras per emna e che l'assistenza sto vegnir prestada gratuitamain durant pli che 2 mais (art. 44b al. 1 lit. b LTM). La persuna da referiment che porscha assistenza sto furnir la cumprova davart l'assistenza prestada. L'art. 44b al. 1 lit. b LTM è da chapir en connex cun l'art. 44b al. 1 lit. c ed al. 2 LTM. La prestaziun d'assistenza tenor l'art. 44b al. 1 lit. b LTM, che sto vegnir declarada da la persuna da referiment che porscha assistenza, na dastga cuntradir ni a la conferma davart la malsogna, l'impediment u l'auta vegliadetgna en il senn da l'art. 44b al. 1 lit. c LTM, ni a la motivaziun per las prestaziuns d'assistenza en art. 44b al. 2 LTM.

2.4 Necessitad da la prestaziun d'assistenza (al. 1 lit. c)

L'art. 44b al. 1 lit. c LTM pretenda, ch'il basegn per la prestaziun d'assistenza pervia da malsogna, pervia d'in impediment u pervia da fitg auta vegliadetgna vegnia confermà d'in post ch'è renconuschì da l'uffizi. Posts renconuschids da l'uffizi pon esser p.ex. organisaziuns da spitex cun ina incarica da prestaziun communal, la Pro Senectute, la Pro Infirmis, l'Institut d'assicuranza sociala dal Grischun ubain medias u medis da chasa²¹. La necessitad d'ina prestaziun d'assistenza po p.ex. er vegnir confermada tras ina disposiziun u in attest da l'assicuranza d'invaliditad.²² La conferma po plinavant permetter la conclusiun, ch'il temp che vegn impundì en media per l'assistenza importa almain 8 uras per emna e che l'assistenza vegn prestada durant pli che 2 mais (art. 44b al. 1 lit. b LTM).

¹⁹ P.ex. gruppas d'abitar e.u.v.

²⁰ Cf. art. 36 al. 1 lit. a PBV-GL e § 1 Pflegebeitragsverordnung-BS.

²¹ Concernent las ordinaziuns medicalas cf. art. 36 al. 2 lit. b PBV-GL.

²² Guardar art. 15 al. 3 lit. b RLAPRAMS-VD che prevesa en mintga cas l'indemnisaziun a personas dependentas d'agid sco premissa per retrair «l'aide à l'entourage».

2.5 Motivaziun da la prestaziun d'assistenza (al. 2)

La prestaziun d'assistenza sto vegnir motivada e sto cumpigliar almain duas da las activitads da la vita che figureschan en l'art. 44b al. 2 lit. a–i LTM: lavurs quotidianas en il tegnairchasa (lit. a); organisaziun da contacts socials e professiunals (lit. b); lavurs administrativas (lit. c); mobilitad (lit. d); activitads per mantegnair la mobilitad (lit. e); nutriment (lit. f); igiena e tgira dal corp (lit. g); sa vestgir e sa trair ora (lit. h); seser si, star si, ir a letg (lit. i). La persuna da referiment che porscha assistenza sto cumprovar ses dretg da survegnir contribuziuns d'assistenza e declerar a l'uffizi, tge prestaziuns ch'ella furnescha a la persuna che dovra assistenza. La glista d'activitads da la vita en l'art. 44b al. 2 LTM è ina reproducziun da la disposiziun legala dal chantun Basilea-Citad. Ella serva a la persuna da referiment sco schelta d'activitads da la vita per motivar sia prestaziun d'assistenza (§2 al. 2 Pflegebeitragsverordnung-BS).

2.6 Premissas betg resguardadas

2.6.1 Cunfins d'entradas

Examinar ston ins, sch'il dretg da survegnir contribuziuns d'assistenza duai depender da las relaziuns d'entrada e da facultad da la persuna che porscha assistenza. Il chantun Vad pre-tenda p.ex., ch'il dretg da survegnir l'aide à l'entourage existia mo, sch'il budget da la chasada da la persuna che porscha assistenza na surpassa betg ils cunfins d'entrada e da facultad tenor la legislaziun davart las prestaziuns supplementaras tar la AVS/AI (art. 15 al. 3 lit. c RLAPRAMS-VD). Il chantun Grischun sustegna personas da referiment che porschan assi-stenza cun ina contribuziun mensila che na dependa betg da las relaziuns d'entrada e da facultad, perquai che las prestaziuns d'assistenza distgargian il sistem da sanadad. Tras las contribuziuns d'assistenza mensilas duain las personas che dovran sustegn pudair restar uschè ditg sco pussaivel en lur ambient usità.²³

2.6.2 Limitaziun da l'activitad da gudogn

Il Program da la Regenza 2021–2024 prevesa l'examinaziun da mesiras per indemnisar personas che tgiran lur confamigliars avant lur vegliadetgna dad AVS.²⁴ Cuntrari a la desi-gnaziun da la mesira concernent l'indemnisaziun da personas che tgiran lur confamigliars en il Program da la Regenza 2021–2024 refusescha il chantun Grischun da limitar las personas cun dretg da survegnir contribuziuns sin quellas personas da referiment che porschan assi-stenza e che ston limitar u interromper lur activitad da gudogn per pudair furnir prestaziuns d'assistenza.²⁵ La premissa da la limitaziun da l'activitad da gudogn ha numnadamain per consequenza, che betg tut las personas che porschan assistenza survegnan la medema reconuschientscha. Plinavant ston ins partir dal fatg, ch'ina gronda part da las personas da referiment che porschan assistenza ha gia cuntanschì la vegliadetgna da renta e che quellas

²³ Guardar er las explicaziuns en: Vernehmlassung des Kantons Glarus zum Pflege- und Betreuungsgesetz, p. 19.

²⁴ Rapport davart il program da la Regenza e davart il plan da finanzas per ils onns 2021–2024, carnet nr. 8 / 2019–2020, p. 458.

²⁵ Guardar però ils chantuns Vad e Vallais: art. 15 al. 2 RLAPRAMS-VD ed art. 45a al. 1 kFamZV-VS.

personas fissan – tras la premissa da la limitaziun – exclusas da quest dretg. La premissa da la limitaziun da l'activitad da gudogn ha plinavant er in effect dischavantagius sin la posiziun da las dunnas, sche quellas n'han nagina u mo ina pitschna activitad da gudogn pervia da la tgira dals uffants. Tut en tut sto la premissa da la limitaziun da l'activitad da gudogn per pudair retrair contribuziuns d'assistenza er vegnir refusada pervia dals svilups actuals en il sector da sanadad sco er en vista a la mancanza da personas spezializadas.

2.6.3 Curs en tgira da basa ed assistenza

Il chantun Glaruna pretenda da las personas da referiment che porschan assistenza, ch'ellas absolveschian il curs Tgira a chasa da la Crusch Cotschna Svizra (CCS)²⁶ ubain ch'ellas cumprovian fitg bunas cumpetenzas da tgira (art. 36 al. 2 lit. c PBV-GL). Il chantun Glaruna surpiglia 50 % dals custs da curs reconuschids (art. 35 al. 1 PBV-GL). Perquai ch'i sa tracta tar las prestaziuns d'assistenza regularmain da lavurs quotidianas, pretenda la legislaziun grischuna naginas qualificaziuns spezialas per pudair retrair prestaziuns d'assistenza.

2.6.4 Dretg da survegnir l'indemnisaziun a personas dependentas d'agid

Il chantun Vad prevesa per il dretg da survegnir l'aide à l'entourage, che la persuna che dovra assistenza stoppia retrair ina indemnisaziun a personas dependentas d'agid da la AI/AVS (art. 15 al. 3 lit. b RLAPRAMS-VD). La legislaziun grischuna desista da prevair l'indemnisaziun a personas dependentas d'agid sco premissa per survegnir la contribuziun d'assistenza. Ina disposiziun davart l'indemnisaziun a personas dependentas d'agid da la AI/AVS po dentant confermar la necessitad da la prestaziun da tgira (44b al. 1 lit. c LTM).

3. Dumonda e decisiun (art. 44c LTM)

La dumonda per survegnir contribuziuns d'assistenza sto vegnir inoltrada da la persuna da referiment che porscha assistenza cun in formular al post designà da la Regenza sco per exempel a l'Uffizi da sanadad, a l'Institut d'assicuranza sociala dal Grischun u ad in auter post (spezialisà).²⁷ Sche pliras personas han furnì prestaziuns d'assistenza, vegnan las contribuziuns pajadas a la persuna che ha fatg la dumonda. Igl è chausa da la persuna che fa la dumonda, da divider las contribuziuns en proporziun cun las prestaziuns d'assistenza furnidas sin las personas da referiment.

La decisiun vegn communitgada en scrit en ina disposiziun.²⁸ Per la disposiziun na vegnan mess a quint nagins custs. La via da meds legals dependa dal post che la Regenza designescha sco cumpetent per realisar la procedura.

²⁶ En cumparegliaziun cun la scolaziun gidantra u gidanter da tgira CCS è il curs Tgira a chasa CCS in curs scursani.

²⁷ Cf. art. 37 al. 1 PBV-GL e § 4 al. 3 Pflegebeitragsverordnung-BS.

²⁸ Cf. art. 37 al. 2 PBV-GL e § 9 al. 1 Pflegebeitragsverordnung-BS.

4. Svilup e durada dal dretg da contribuziuns (art. 44d LTM)

Sche la dumonda vegn approvada, cumenza il dretg da survegnir contribuziuns d'assistenza retroactivamain a partir da la data da l'entrada da la dumonda.²⁹ Per la cuntinuaziun da la concessiun da contribuziuns sto vegnir fatga ina nova dumonda, suenter ch'ils 12 mais èn passads.

5. Obligaziun da cooperaziun, d'annunzia e da restituziun (art. 44e LTM)

La persuna da referiment che assista è obligada da cumprovar sin dumonda da tut temp las premissas per survegnir contribuziuns e da star a disposiziun als posts cumpetents per sclerir las relaziuns, en spezial per visitas a chasa. Las midadas essenzialas da las relaziuns ston vegnir annunziadas immediatamain e senza vegnir intimà al post cumpetent. Sche las premissas per survegnir contribuziuns n'èn betg pli dadas u betg pli cumplainamain dadas, scada il dretg da survegnir contribuziuns d'assistenza. Prestaziuns ch'èn vegnidadas retratgas illegalmain ston vegnir restituidas al chantun.³⁰

IV. Indemnisaziun finanziaria dals custs fixs per ils letgs da tgira da dimoras curtas en chasas da personas attempadas e da tgira

Purschidas da distgargia adattadas rinforzan la sanadad psichica e fisica da personas che tgeran ed assistan lur confamigliars. Las personas che tgeran ed assistan pon per exempel vegnir distgargiadas cun metter a disposiziun per personas che dovran tgira letgs da tgira da dimoras curtas en chasas da personas attempadas e da tgira. Las chasas da personas attempadas e da tgira vegnan en quest connex confruntadas cun il problem, ch'ils custs per tegnair a disposiziun letgs da tgira na pon betg vegnir indemnisads dal maun public sco custs fixs. En la resposta a l'incumbensa Degiacomi concernent impuls en favur da la finanziaziun da la tgira ambulanta e staziunara ha la Regenza dal chantun Grischun empermess da preschentar – en il rom da la proxima revisiun parziala – propostas per l'indemnisaziun finanziaria dals custs fixs per ils letgs da tgira da dimoras curtas en chasas da personas attempadas e da tgira.³¹

L'aggiunta 1 tar l'Ordinaziun tar la Lescha per promover la tgira da personas malsaunas e l'assistenza da personas attempadas e da personas che basegnan tgira (Ordinaziun tar la Lescha per promover la tgira da personas malsaunas, OLTM; DG 506.060) regla ils custs reconuschids da las chasas da personas attempadas e da tgira en gruppas da tgira (art. 16 al. 7 OLTM). Il metter a disposiziun letgs da tgira per dimoras curtas po vegnir reglà cun adattar las taxas maximalas en l'aggiunta 1 tar l'Ordinaziun tar la Lescha per promover la tgira da personas malsaunas. Cun augmentar ils custs per ils dis da tgira durant ils emprims dis e las emprimas emnas da la dimora en ina chasa da personas attempadas e da tgira pon vegnir stgaffids impuls finansials per las instituziuns, d'avair en mira ch'ils letgs da tgira disponibels sajan occupads uschè bain sco pussaivel e ch'i dettia adina puspè midadas. L'augment dals custs reconuschids da l'uffizi per la pensiun d'ina persuna che dovra tgira è pli cunvegnet

²⁹ Cf. § 3 al. 2 Pflegebeitragsverordnung-BS.

³⁰ Cf. art. 37 al. 4 PBV-GL e § 10 Pflegebeitragsverordnung-BS.

³¹ PCG 3/2022–2023, p. 390.

che l'introducziun da disposiziuns legalas davart il dumber da letgs che sto vegnir tegnì liber per l'intent da dimoras curtas en chasas da personas attempadas e da tgira.

V. Midadas en auters relaschs

Naginas.

VI. Consequenzas personalas e finanzialas

Sin fundament da las presumziuns da l'Uffizi da sanadad pon – en connex cun personas che assistan e tgiran lur confamigliars – vegnir fatgas valair contribuziuns d'assistenza mensilas per l'assistenza furnida ad almain 300 fin maximalmain 400 personas che han lur domicil en il Grischun. En cas d'in dumber da 300 fin 400 personas che han il dretg da survegnir contribuziuns dastgass l'import da 2,4 milliuns francs ch'è planisà per onn bastar, per sustegnair personas da referiment che porschan assistenza cun contribuziuns mensilas d'almain 300 fin maximalmain 600 francs. Ils meds finanzials necessaris per pajar las contribuziuns d'assistenza menziunadas qua survart èn gia previs annualmain en il plan da finanzas 2025–2028 sin il conto 3212.363661 «Contribuziuns a personas che tgiran lur confamigliars».

Cun l'execuziun da la procedura per il pajament da las contribuziuns d'assistenza po d'ina vart vegnir incumbensà l'Uffizi da sanadad. En quest connex ston ins areguard il personal partir dal fatg, ch'i vegn a duvrar tranter 1,0 ed 1,5 equivalents a temp cumplain per elavurar las dumondas, quai che chaschuna custs respectiv. L'Uffizi da sanadad vegn a dumandar ils meds persunals respectiv, en cas da basegn, en il rom dal process ordinari per stgaffir plazzas.

La Regenza po da l'autra vart er incumbensar terzas personas cun l'execuziun da la procedura per il pajament da las contribuziuns d'assistenza. D'ina stimaziun dals custs approximativa fatga da l'Institut d'assicuranza sociala dal Grischun èsi resultà, ch'ils custs da personal per l'elavuraziun da las dumondas tras terzas personas correspundessan ad 1,5 fin 2,0 equivalents a temp cumplain. Plinavant quinta l'Institut d'assicuranza sociala dal Grischun cun custs inizials unics da circa 500 000 fin 600 000 francs per specificitar, realisar ed introducir ina simpla applicaziun spezialisada. Ils custs d'execuziun periodics annuals che cuntengnan er ils custs da personal, inditgescha l'Institut d'assicuranza sociala dal Grischun cun ca. 300 000 francs.

VII. Buna legislaziun

Ils princips da la «buna legislaziun» tenor las prescripziuns da la Regenza (cf. conclus da la Regenza dals 16 da november 2010, protocol nr. 1070/2010) vegnan observads en quest project.

VIII. Entrada en vigur

Igl è previs da metter en vigur questa lescha il 1. da schaner 2027. Quest temp dovri per realisar tecnicamain las midadas.